

Y36SAP - 13

procesor - control unit
obvodový a mikroprogramový řadič
RISC

19.4.2007

Y36SAP-control unit

1

Von Neumannova architektura (UPS1)

- Instrukce a data jsou uloženy v téže paměti.
- Paměť je organizována lineárně (tzn. jednorozměrně) a je rozdělena na stejně velké buňky, které se adresují celými čísly (zprav. 0, 1, 2, 3, . . .).
- Data ani instrukce nejsou explicitně označeny.
- Explicitně nejsou označeny ani různé datové typy.
- Pro reprezentaci dat i instrukcí se používají dvojkové signály.
- V instrukci zpravidla není uváděna hodnota operandu, ale jeho adresa.
- Instrukce se provádějí jednotlivě, a to v pořadí, v němž jsou zapsány v paměti, pokud není toto pořadí změněno speciálními instrukcemi (nazývanými skoky).

19.4.2007

Y36SAP-control unit

2

Von Neumannova architektura (UPS1)

- **Důsledek** - podle výpisu paměti nelze poznat, zda jde o instrukce nebo o data (ani o jaká data) – je třeba znát kontext
- Počítač tvoří:
 - hlavní paměť (main memory)
 - procesor:
 - datová část
 - ALU – aritmeticko-logická jednotka
 - Registry
 - řídicí část
 - Řadič – control unit, controller
 - vstupní/výstupní zařízení

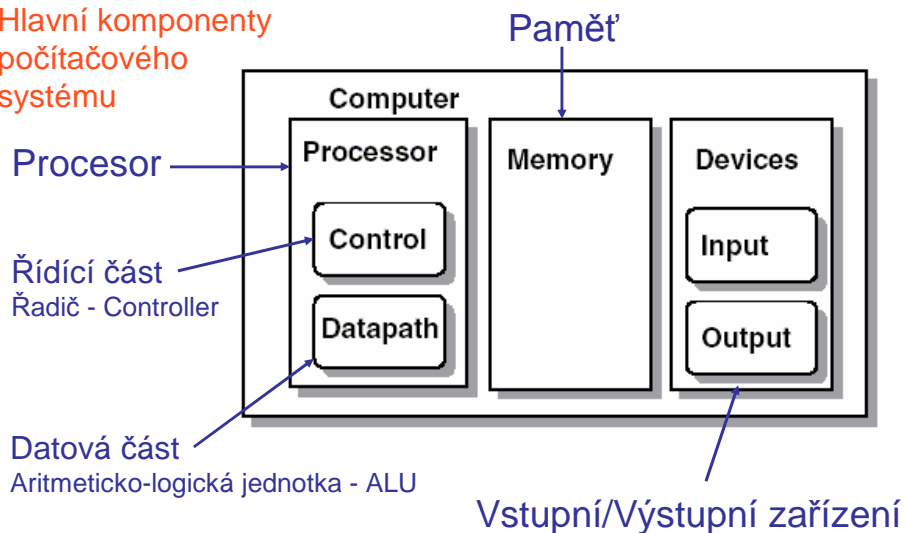
19.4.2007

Y36SAP-control unit

3

Hardwarová architektura počítače (1)

Hlavní komponenty počítačového systému

19.4.2007

Y36SAP-control unit

4

Řadič procesoru

- Pracuje podle instrukčního cyklu
- Řídí činnost všech výkonných jednotek počítače podle instrukcí a jejich kódu, podle **instrukčního cyklu**
- Je to sekvenční obvod – závisí na sekvenci vstupních (**stavových**) signálů, které generují výkonné jednotky (ALU, HP - instrukce) a vysílá jim **řídící** signály
- Pracuje v nekonečném cyklu – řídí zpracování instrukcí
- Navrhne se podle instrukčního cyklu a výběru ISA – z grafu přechodů – vývojového digramu
- Podle způsobu jeho realizace existuje tzv. **obvodový** (klasický) řadič a **mikroprogramový** řadič

19.4.2007

Y36SAP-control unit

5

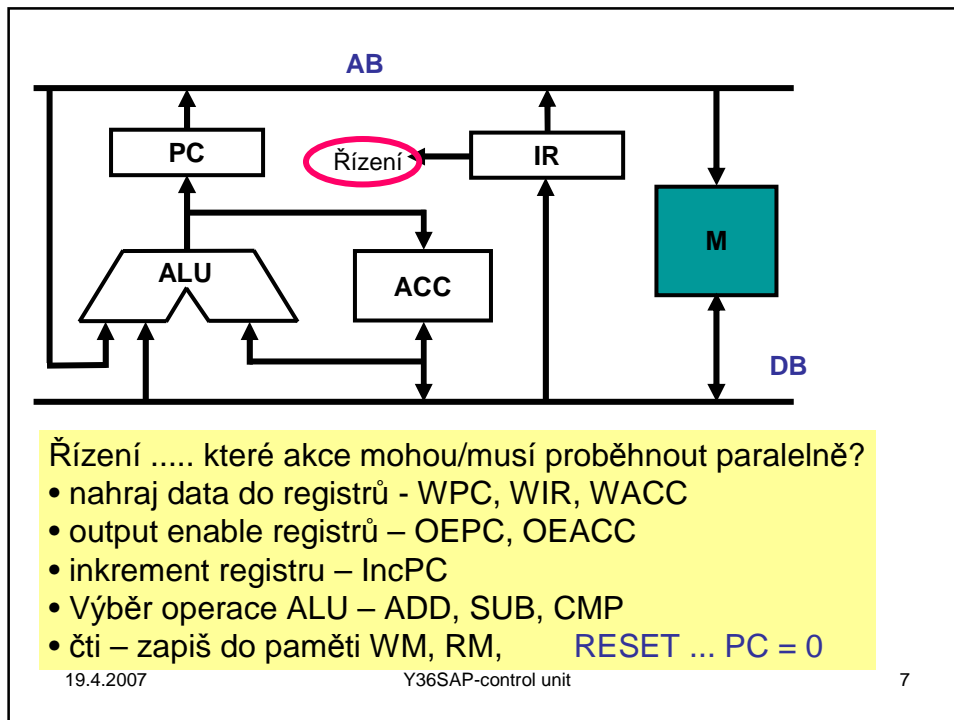
Instrukční cyklus

19.4.2007

Y36SAP-control unit

6

Návrh procesoru ADOP

GPR architektura

Registry ... 16 registrů dostupných programátorovi:

R0 – R11 universálních (datových) registrů

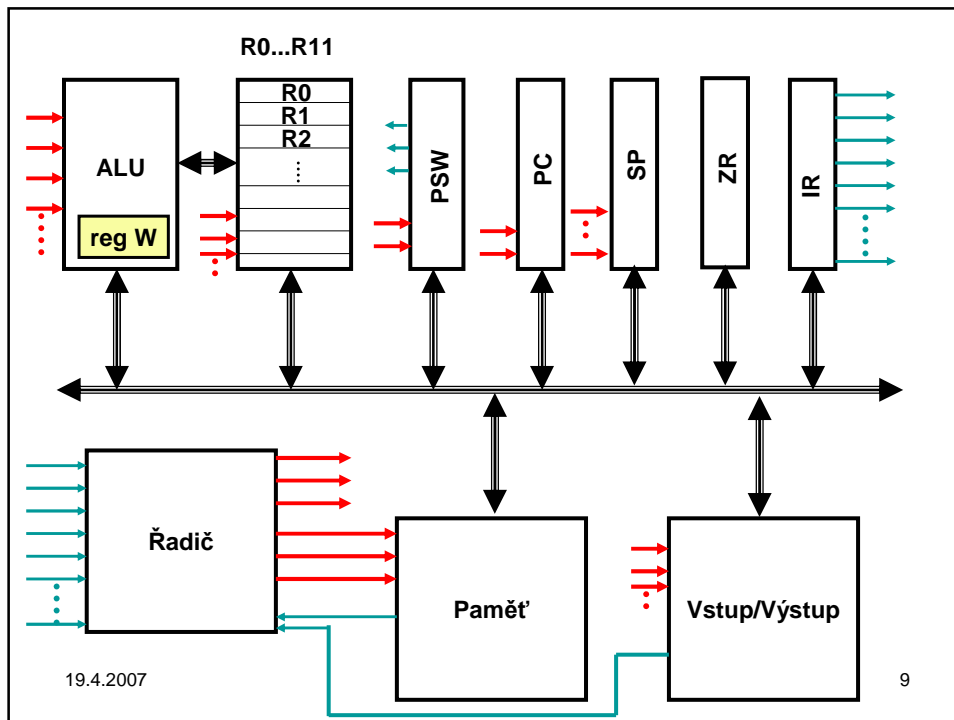
SP – ukazatel zásobníku

PC – programový čítač

PSW – stavový registr,

Příznaky Z ... zero, C ... carry, S ... sign, O ... overflow,
ES ... extended sign (znaménko 2. operandu v
binárních operacích)

ZR – obsahuje konstantní nulu

Kódování instrukcí – obsah IR

- 2 až 4 bytové instrukce
- Operační znak 2 slabiky, operand až 2 slabiky

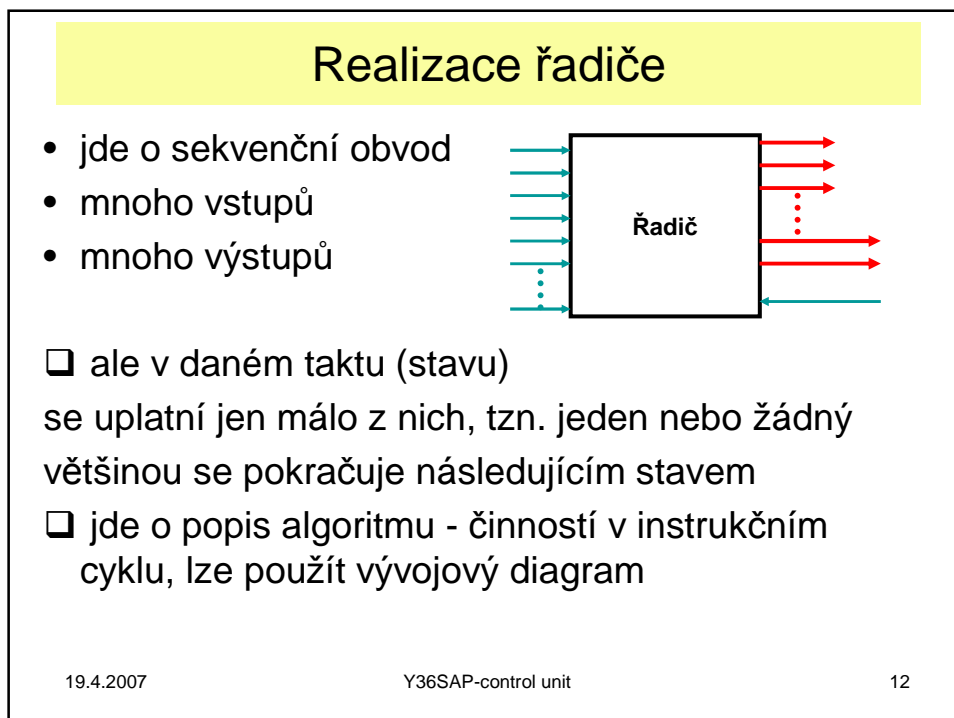
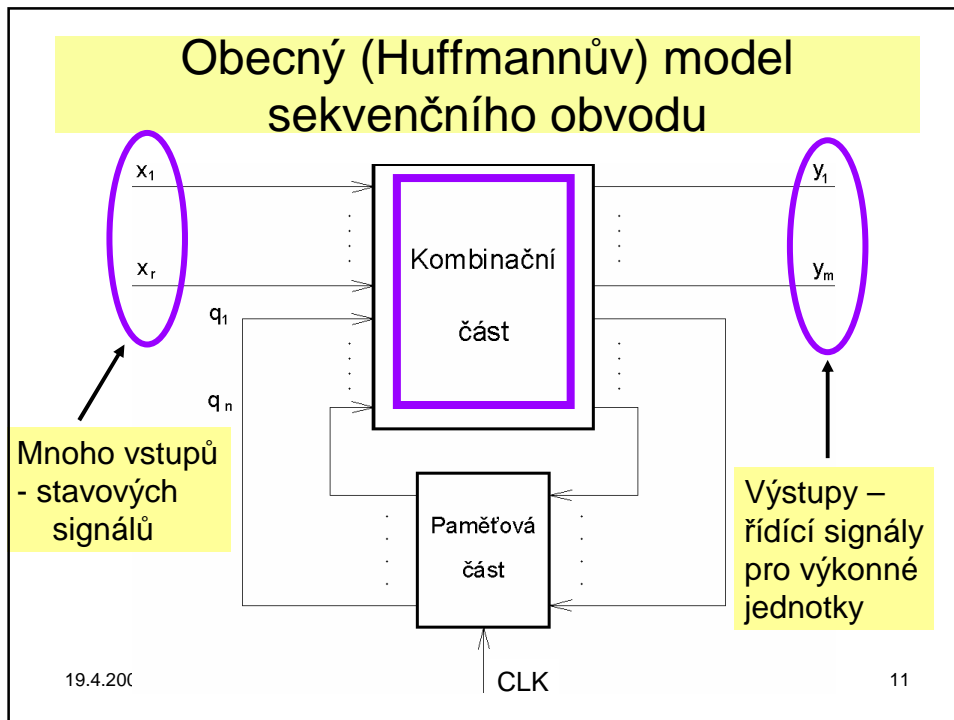
3.půlbyte (15.-12.bit)	2.půlbyte (11.-8.bit)	1.půlbyte (7.-4.bit)	0.půlbyte (3.-0.bit)
---------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------

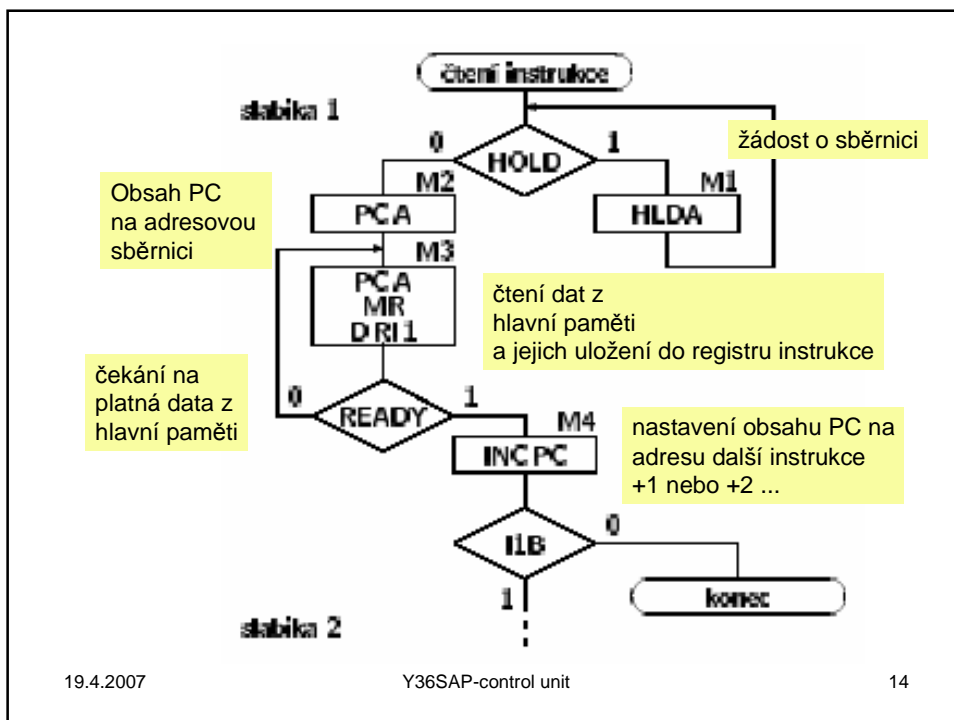
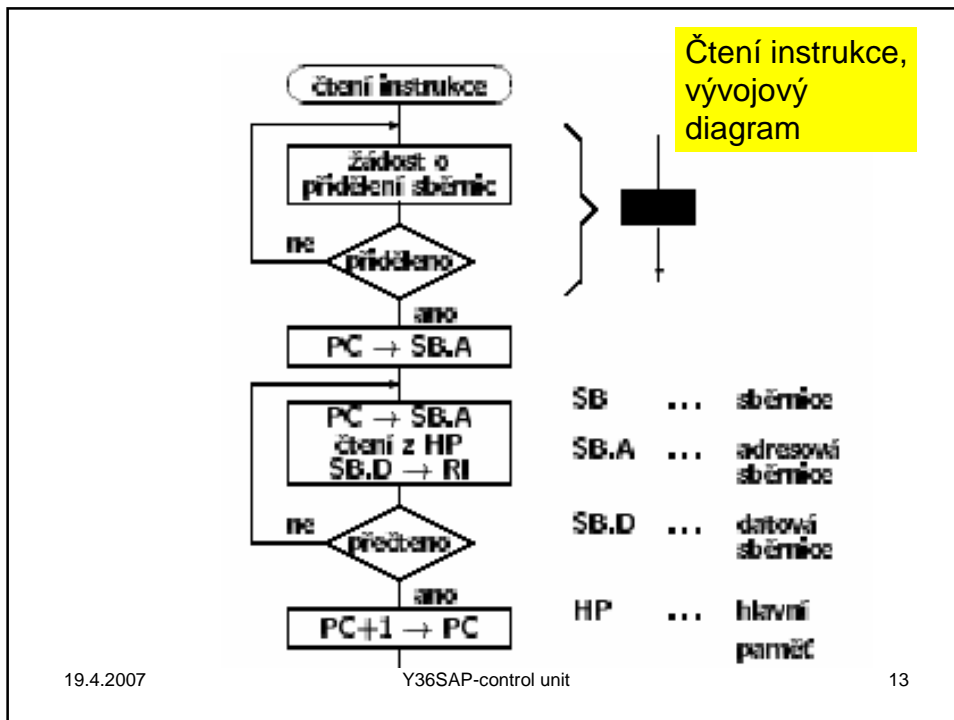
Třetí půlbyte (nejvýznamnější bity operačního kódu) určuje skupinu instrukcí.

Nejvýznamnější tj. šestnáctý bit určuje délku instrukce:

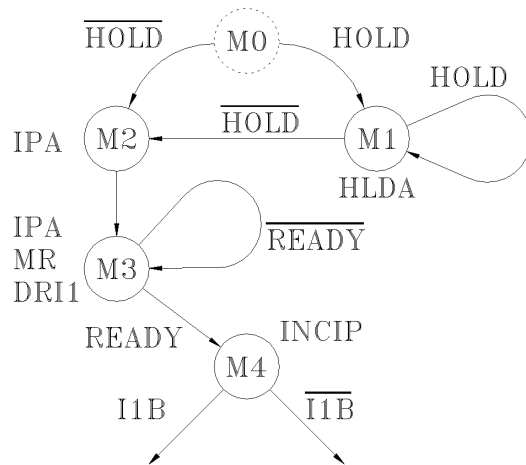
- 0 – dvoubytové instrukce
- 1 – čtyřbytové instrukce

Jména strojových instrukcí vyjadřují význam jednotlivých půlbyťů operačního kódu.

totéž jako graf přechodů

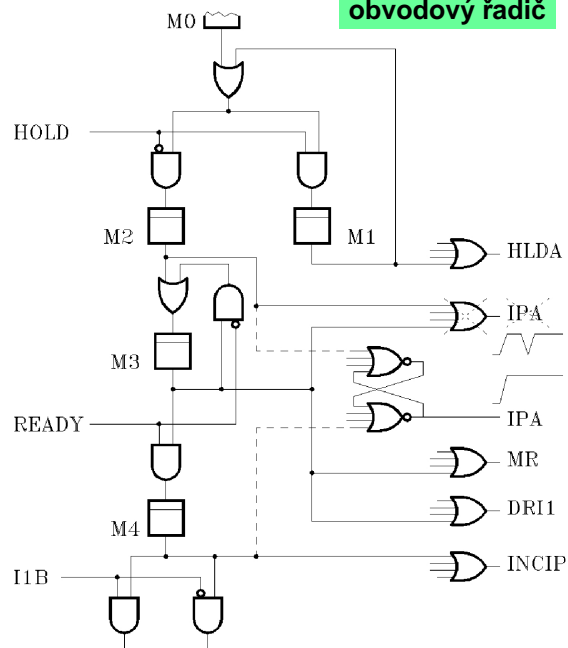

19.4.2007

15

totéž realizované jako obvodový řadič, v kódu 1zN, tzn. každému stavu M_i odpovídá jeden D-KO

obvodový řadič

19.4.2007

Realizace řadiče

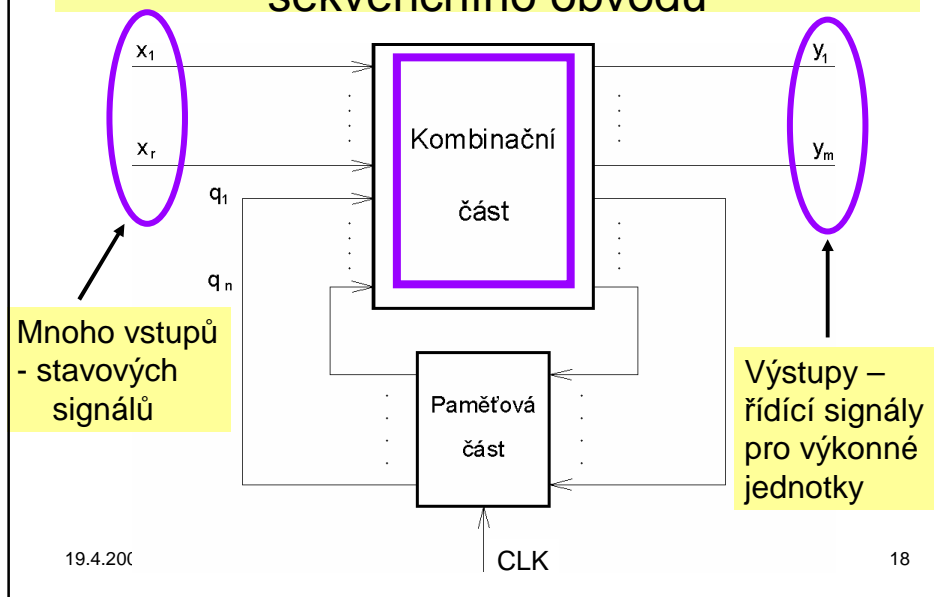
- Podle způsobu jeho realizace existuje tzv. **obvodový** (klasický) řadič a **mikroprogramový** řadič
- **Obvodový řadič** – návrh klasického sekvenčního obvodu ... usnadnění ... kód vnitřních stavů 1 z n – pak lze návrh provést z vývojových diagramů popisující činnost procesoru při provádění instrukcí podle instrukčního cyklu
- **Mikroprogramový řadič** –
 - Sekvenční obvod s kombinační částí realizovanou pamětí (nazývá se řídicí paměť, paměť mikroprogramů, control memory)
 - Jednotlivé dílčí operace, které se provádějí při zpracování instrukcí jsou uloženy v této paměti a říká se jim **mikroinstrukce**
 - Soubor mikroinstrukcí tvoří mikroprogram, soubor všech mikroprogramů je mikroprogramové vybavení - **firmware**

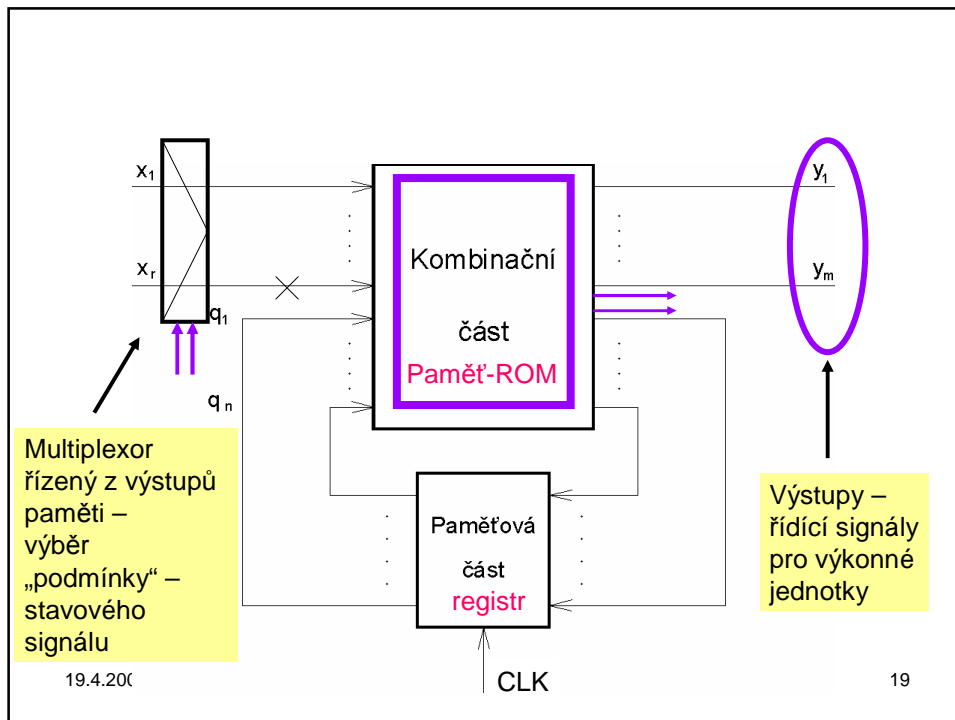
19.4.2007

Y36SAP-control unit

17

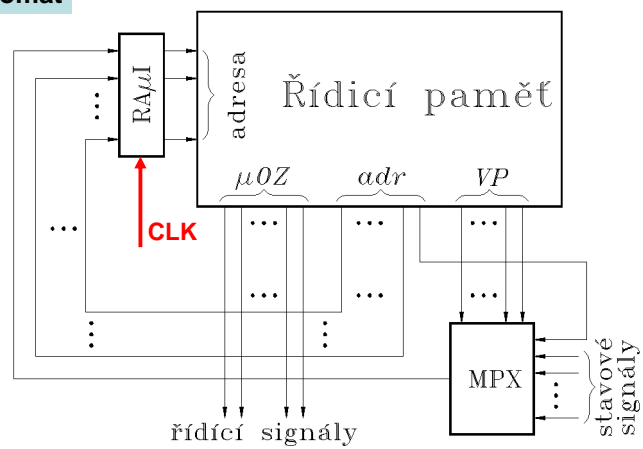
Obecný (Huffmannův) model sekvenčního obvodu

Mikroprogramový řadič

Moorův automat

Mikroprogramový řadič

- jsou možné další úpravy a vylepšení podle souboru instrukcí a výkonných jednotek
- čítač adres mikroinstrukcí, protože věřšinou se pokračuje následující
- např. pro často se opakující části instrukcí zavést možnost podmikroprogramů a HW zásobník jako součást řadiče a čítač taktů s možností přednastavení pro počet opakování cyklů mikroinstrukcí

19.4.2007

Y36SAP-control unit

21

- Soubor všech mikroprogramů, tzn. popisu činností každé instrukce v taktech je mikroprogramové vybavení - **firmware**
- **Horizontální** mikroprogramování - viz Sl.17
 - dlouhé mikroinstrukce
 - jedna mikroinstrukce v jednom taktu
 - řídicí signály součástí mikroinstrukce
 - omezené větvení
- **Vertikální** mikroprogramování
 - krátké mikroinstrukce
 - čítač adres mikroinstrukcí
 - jedna mikroinstrukce ve více taktech
 - dekodér pro řídicí signály

19.4.2007

Y36SAP-control unit

22

Řadič

program se skládá z instrukcí

instrukce ... se provádí ve několika taktech a skládá se z mikroinstrukcí

mikroinstrukce ... okamžitý stav procesoru skládá se:

- z řídicích signálů pro výkonné jednotky
- určení následného stavu (kde se bude pokračovat)
- volby vstupů, které jsou v příštím taktu významné

19.4.2007

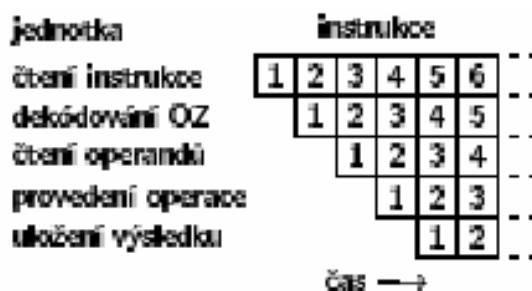
Y36SAP-control unit

23

Proudové zpracování instrukcí *pipelining*

princip výrobního pásu - zpracování instrukce po částech

- každá jednotka provede část operace
- jednotky pracují současně

19.4.2007

24

...pipelining

- triviální případ - předčítání instrukcí, jedna instrukce se čte, další dekóduje, provádí ...
- v ideálním případě je v každém taktu dokončena jedna instrukce

konflikty:

- datový - potřebná data dosud nejsou uložena
 - skokový - adresu skoku zatím nelze určit
- řešení ... počkat (to nejjednodušší, ale ne jediné),

....

19.4.2007

Y36SAP-control unit

25

Počítače typu RISC Reduce Instruction Set Computers

- jak navrhnout rychlý procesor? Co nejvíce výkonných instrukcí?
- statistika .. co nejefektivnější mají být ty nejpoužívanější (přesuny, skoky, srovnání, ...), výkonné se používají málo

19.4.2007

Y36SAP-control unit

26

Počítače typu RISC - charakteristika

- malý počet jednoduchých instrukcí (<128)
- krátká doba provedení instrukce - dokončení v jednom taktu
- pipelining
- obvodový řadič
- malý počet formátů instrukcí (<=4)
- malý počet způsobů adresace (<=4)
- velký počet registrů (>32)
- komunikace s pamětí pouze instrukcí "přesun"

protipól CISC - Complex Instruction Set Computers
počítače s rozsáhlým souborem instrukcí

19.4.2007

Y36SAP-control unit

27